

DOI 10.26565/2227-6521-2022-49-05

УДК 316.728-053.67:355.01(477)"20"

ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мірчук Ірина – кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Григоровича Скотного Дрогобицького педагогічного державного університету імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, 82100, Україна, e-mail: iruna0405@gmail.com, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-9761-9210>

Зелена Оксана – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Григоровича Скотного Дрогобицького педагогічного державного університету імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, 82100, Україна, e-mail: zelena.oksana@gmail.com, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-2148-6439>

У статті представлено результати двох хвиль соціологічного дослідження «Студентство і війна», проведеного у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка 20 – 27 червня 2022 р. та 12 – 21 вересня 2022 р. На основі одержаних даних досліджено динаміку психоемоційних станів студентської молоді, здійснено порівняння її планів щодо перспектив власного майбутнього та майбутнього України після перемоги у війні, вивчено питання соціальної активності студентської молоді в умовах війни, зокрема її залучення до волонтерської діяльності. Показано, що на сьомому місяці повномасштабної російсько-української війни воєнна тематика не втратила своєї актуальності у молодіжному середовищі. Продемонстровано переважне використання студентами українських інформаційних ресурсів. Підкреслено, що війна суттєво впливає на психоемоційний стан молоді. Визначено рівень накопичення негативних емоцій, пов'язаних з війною, та водночас зростання оптимістичних настроїв студентської молоді, її, впевненості у перемозі України при зменшенні тривоги, песимізму, безвиході й розгубленості. Підтверджено той факт, що на сьомому місяці війни збільшилася кількість тих, кого безпосередньо торкнулася війна. Підкреслено, що, пропри тривалість війни, рівень віри наших студентів у перемогу лише зріс. З'ясовано, що більше ніж за півроку війни рівень соціальної активності молодих українців суттєво зростає перш за все за рахунок їхнього залучення до волонтерських ініціатив. Показано, що з перебігом війни у ставленні студентської молоді до перспектив власного майбутнього децю зросло сумніви та розгубленість. Натомість результати дослідження засвідчили помітне зростання відчуття надії та оптимістичного бачення студентством майбутнього Української держави.

Ключові слова: війна, студентська молодь, психоемоційний стан, соціальна активність, волонтерство.

Для цитування: Мірчук І. Зелена О. Психоемоційний стан та соціальна активність студентської молоді в умовах війни: соціологічний аналіз *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.* 2022. 49. С. 47-54. doi: 10.26565/2227-6521-2022-49-05

How to Cite: Mirchuk, I. and Zelena, O. (2022) 'Psychoemotional State and Social Activity of Student Youth in the Conditions of War: a Sociological Analysis', *Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series Sociological studies of contemporary society: methodology, theory, methods* (49), pp. 47-54. doi: 10.26565/2227-6521-2022-49-05 [in Ukrainian]

Постановка проблеми. Війна в Україні триває вже довгі місяці. Логіка підказує, що воєнні дії будуть продовжуватись і надалі, бо йдеться про повне звільнення окупованої території суверенної держави, кордони якої визнані міжнародною спільнотою. Водночас розуміння української перемоги передбачає не лише фізичне вигнання ворога, але й питання відновлення міст, сіл, інфраструктури, нарешті, загоювання душевних ран кожного українця та збереження психічного здоров'я суспільства в цілому, зокрема, українських дітей та молоді. Збереження національної консолідації, соціальної цілісності з метою формування колективного захисту від психотравматичного впливу війни є надактуальним у сучасних українських реаліях. Протягом драматичних воєнних місяців українці не перестають дивувати цивілізований світ і демонструють солідарність, стійкість, витривалість, віру у перемогу, безпрецедентну довіру та підтримку Збройним силам України та Президенту. Відтак, здійснення наукового аналізу моніторингу настроїв молодих українців, їхніх психоемоційних станів, вивчення показників соціальної активності в умовах війни є надзвичайно актуальними та необхідними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Від початку повномасштабного вторгнення в Україну такі провідні вітчизняні соціологічні агенції, як Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва [1, 2], соціологічна група «Рейтинг» [3], Київський міжнародний інститут соціології [4, 5] та інші проводять дослідження російсько-української війни, збираючи інформацію про ставлення українців до перебігу подій, пов'язаних з воєнними діями. Українські та закордонні вчені присвячують свої наукові розвідки дослідженню різних аспектів війни як соціального феномену, зокрема російсько-української війни. Такі науковці, як Т. Лапан, О. Химович, Н. Черниш, акцентують увагу на основних проблемних питаннях у формуванні соціологічного дискурсу щодо війни як такої та російсько-української війни [6]; Т. Бурлай, Д. Дмитрук, В. Костриця, Р. Левін розглядають доцільність формування та реалізації державної політики повоєнної України відповідно до основ наукової концепції соціальної якості життя, застосовуваної для поліпшення соціальних параметрів розвитку Євросоюзу [7]; Н. Костенко аналізує вплив пандемії та війни на формування ідентичності особистості [8]; особливості психологічного впливу воєнних новин на особистість та психічні стани мирних громадян в умовах російсько-української війни досліджують І. В. Жданова, Л. О. Бондаренко, А. В. Велічко [9]; дослідженню впливу війни на громадянську позицію та геополітичні орієнтації студентської молоді в Україні присвячена праця авторок даної статті [10]. Серед закордонних досліджень заслуговує на увагу праця колективу авторів (Л. Ішью, О. Лозовської, А. Тіммера, А. Джаваїд), присвячена гендерній нерівності та домашньому насильству під час війни [11]; ізраїльські вчені (А. Шалев, С. Фридман, Т. Пері, Д. Брандес, Т. Сахар, С. П. Опп, Р. К. Пітман) вивчають вплив війни на психоемоційний стан населення [12]; американські дослідники (А. Баум, М. К. О'Кіф, Л. М. Девідсон) досліджують гострі стреси, викликані війною та їхні наслідки [13]. Фізіологія стресу в умовах війни є предметом дослідження В. Брунера та П. Волла [14]. Наше власне дослідження зумовлене нагальною потребою вивчення впливу війни на психоемоційний стан молоді та її соціальну активність.

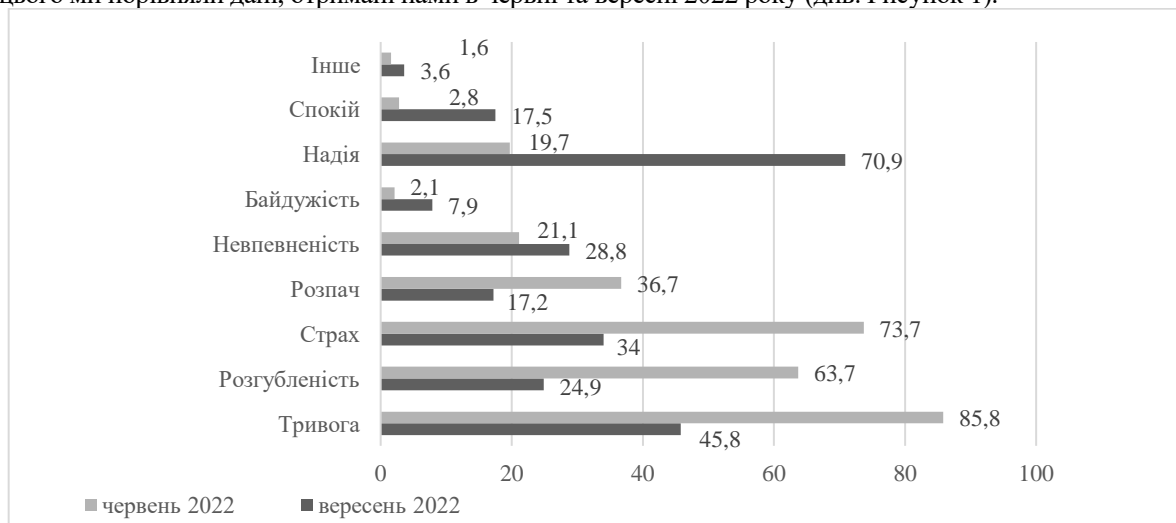
Емпіричною базою нашої статті є результати двох хвиль соціологічного дослідження «Студентство і війна», проведеного у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка (ДДПУ) 20 – 27 червня 2022 р. та 12 – 21 вересня 2022 р. Інструментарій дослідження передбачав онлайн-опитування студентів університету щодо їхнього психоемоційного стану під час війни, а також уявлень щодо майбутнього України та власного майбутнього. Під час першої хвилі методом випадкової вибірки було опитано 422 студенти усіх факультетів та курсів університету першого і другого освітніх рівнів, з яких 81,5% – дівчата і 18,5% – хлопці. Другою хвилею до анкетування були залучені 406 студентів університету, з яких 86,7% – дівчата, 13,3% – хлопці. В інструментарії опитувальника було використано ряд запитань, сформульованих фахівцями Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та використаних у дослідженнях «Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід – опитування у західних та центральних регіонах» [1], а також «Як війна впливає на думку українців про друзів, ворогів та стратегічні цілі держави» [2]. Наше дослідження було спрямоване на вивчення настроїв в умовах війни, віри в українську перемогу, уявлень про своє майбутнє та майбутнє України студентської молоді західного регіону. Отримані в його межах дані ми порівнювали з результатами всеукраїнських соціологічних досліджень, виявляючи спільне або відмінне в думках української молоді різних регіонів країни.

Метою даної статті є виявлення динаміки психоемоційних станів студентської молоді, її соціальної активності за три місяці війни, поглядів на майбутнє України та своє власне майбутнє після закінчення війни. Реалізуючи цю мету, ми здійснили аналіз та інтерпретацію даних представленої вище авторського дослідження.

Виклад основного матеріалу. Важливими складовими перемоги України у війні проти РФ є відчуття єдності українського суспільства зі своїм військом, з населенням на тимчасово окупованих територіях, постійна увага до подій на фронті та так звана інформаційна гігієна. У контексті останнього зазначимо, що на сьомому місяці повномасштабної російсько-української війни, згідно з нашим опитуванням, воєнна тематика не втратила своєї актуальності: 74,4% студентів продовжували постійно слідкувати за перебігом воєнних дій, 24,9% робили це час від часу. При цьому 93,1% зазначали, що користуються тільки вітчизняними інформаційними ресурсами, що дає підстави сподіватись, що російська пропаганда не має значного впливу на українську молоддь. Однак не можна відкидати той факт, що через українські медіаресурси також може поступати дезінформація та просування співзвучних росії наративів [18]. Споживання інформації на кшталт «наявність свободи слова є лише у росії», «російський Крим та Донбас» та про те, що «події у Бучі – фейк» може мати деструктивний вплив не тільки на громадську думку, але й на психоемоційний стан українців [18].

У сучасному світі, особливо країнах Заходу, досить актуальними є дослідження, які акцентують увагу на вивченні впливу війни на психоемоційний стан солдатів і цивільного населення, яке пережило війну. Так, наприклад, результати досліджень ізраїльських науковців-медиків демонструють зміну реакції психіки людини на війну: від помірного і короткотривалого стресу до важкої психічної травми, депресії та посттравматичного стресового розладу (ПТСР) [11]. Дослідження американських психологів доводять, що ключовим чинником травматичного стресу є те, наскільки довготривалою є загроза, що може призвести до хронічного стресу, в результаті якого психічне відновлення стає практично неможливим [12, 13, 14].

Війна в Україні триває вже досить довго і, згідно з прогнозами, на жаль, буде продовжуватись й надалі – до повного звільнення українських територій від російських військ. Відтак, виявлення змін у психоемоційному стані студентської молоді за три місяці війни в Україні було одним з ключових завдань нашого дослідження. Для цього ми порівняли дані, отримані нами в червні та вересні 2022 року (див. Рисунок 1).

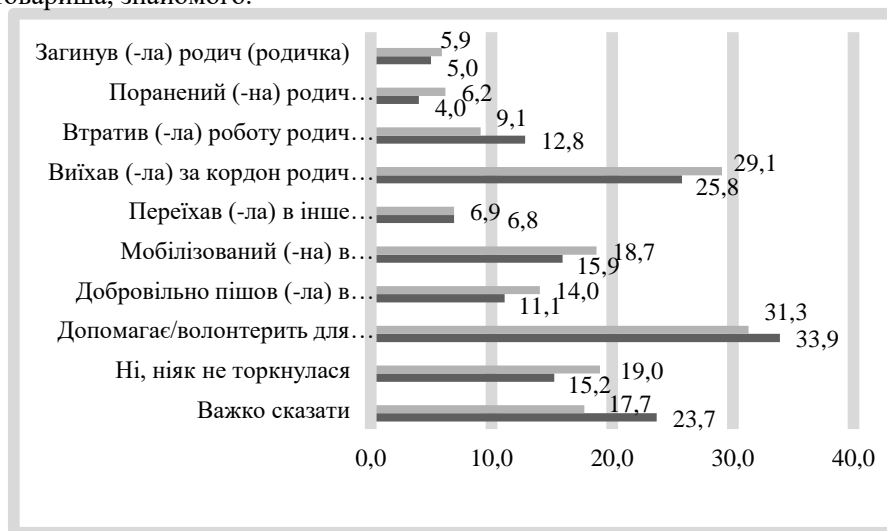

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

Рисунок 1. Динаміка психоемоційного стану студентської молоді ДДПУ імені Івана Франка (% до опитаних)

Здійснений нами порівняльний аналіз відповідей на питання щодо впливу війни на накопичення негативних емоцій та психологічної втоми засвідчив, що перш за все значно зросли такі відчуття, як тривога, страх, розгубленість, розпач. Припускаємо, що це може свідчити про важкість стресу, який згодом може перерости у хронічний і мати незворотні наслідки для українців на декілька поколінь [13]. Фактом зі знаком плюс є те, що втричі зросло позитивне відчуття – надія. Нагадаємо, що у вересні 2022 р. українські збройні сили здійснили контрнаступальну операцію на сході України, в результаті якої звільнили майже всю окуповану частину Харківської області. Припускаємо, що такі позитивні події на фронті вплинули на настрої українців та укріпили ще більшу надію на перемогу.

Ще одне питання, яке ми використовували для характеристики психоемоційного стану молоді, звучало так: «Яким чином війна торкнулася вашої родини?» (див. рисунок 2). До слова, у вітальному зверненні до українців з нагоди Міжнародного дня сім'ї дружина українського Президента Олена Зеленська зауважила, що «нападницька російська війна завдає удару не просто по країні, а конкретно по мільйонах чийхось маленьких всесвітів. Історія кожної нашої сім'ї зараз – це історія болю, тривог, надії. Історіями наших родин пишеться трагічна й героїчна історія країни» [17]. Аналіз відповідей студентської молоді підтверджує той факт, що на сьомому місяці війни збільшилася кількість тих, хто безпосередньо зазнав втрату близької людини, товариша, знайомого.

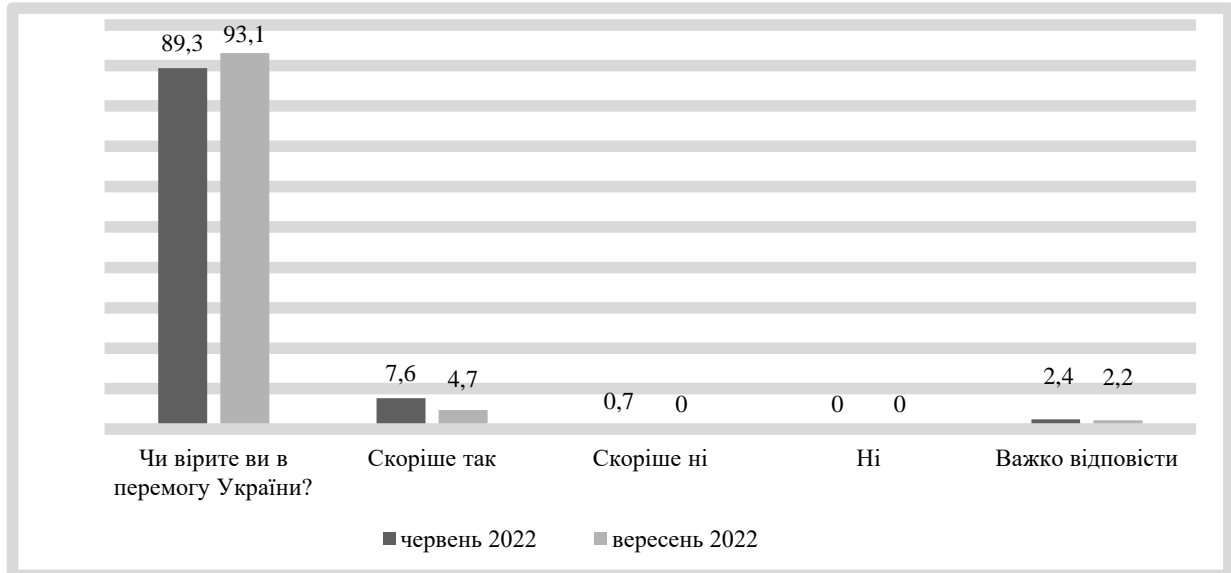

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

Рисунок 2. Динаміка відповідей респондентів на запитання «Яким чином війна торкнулася життя Вашої родини?» (% до опитаних)

Порівнюючи дані двох хвиль нашого опитування, бачимо, що зросла кількість тих студентів, у яких є загиблі або поранені родичі, мобілізовані члени родини або ті, хто добровільно пішов в армію захищати свою землю. Також зросла кількість тих, хто виїхав за кордон, рятуючи своє життя та життя своїх дітей. Очевидно, що всі втрати, розірвані родинні зв'язки можуть мати довгостроковий вплив на здоров'я та благополуччя українських сімей.

Щодо віри у перемогу України у війні з росією, то її рівень у наших респондентів зростає (див. Рисунок 3). Важливо підкреслити, що переважна більшість українців ніколи в ній не сумнівалися (див. наприклад:[2]).

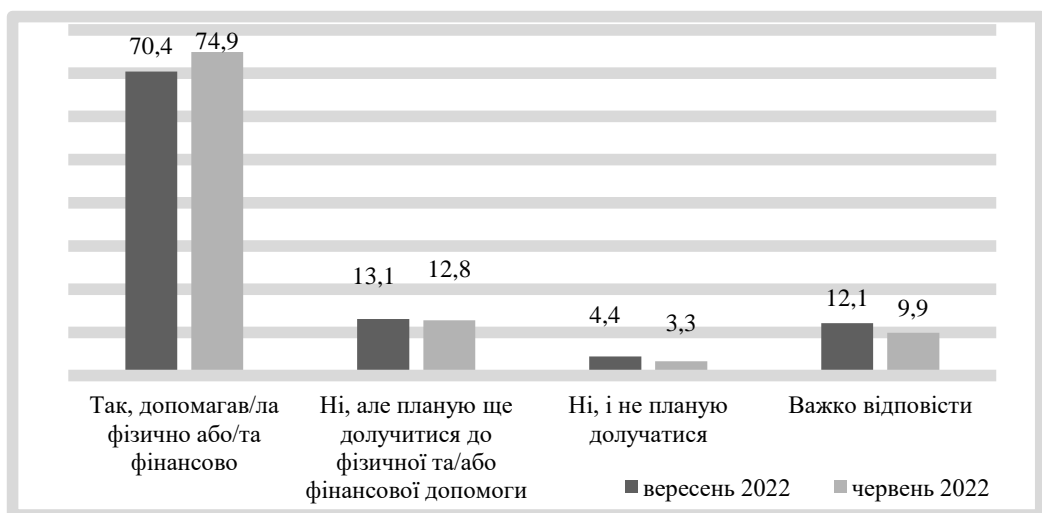

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

Рисунок 3. Динаміка відповідей респондентів на запитання «Чи вірите Ви у перемогу України у війні проти росії?» (% до опитаних)

Як бачимо, у вересні не було жодного респондента, який би висловив сумнів з приводу перемоги українців над російськими агресорами. Швидше за все, цьому знову-таки сприяли контрастувальні дії Сил спеціальних операцій ЗСУ на сході та півдні України. Адже більшою довірою, ніж Президент В. Зеленський, у нашої молоді користуються лише Збройні сили України (93,8% і, відповідно, 99,2%).

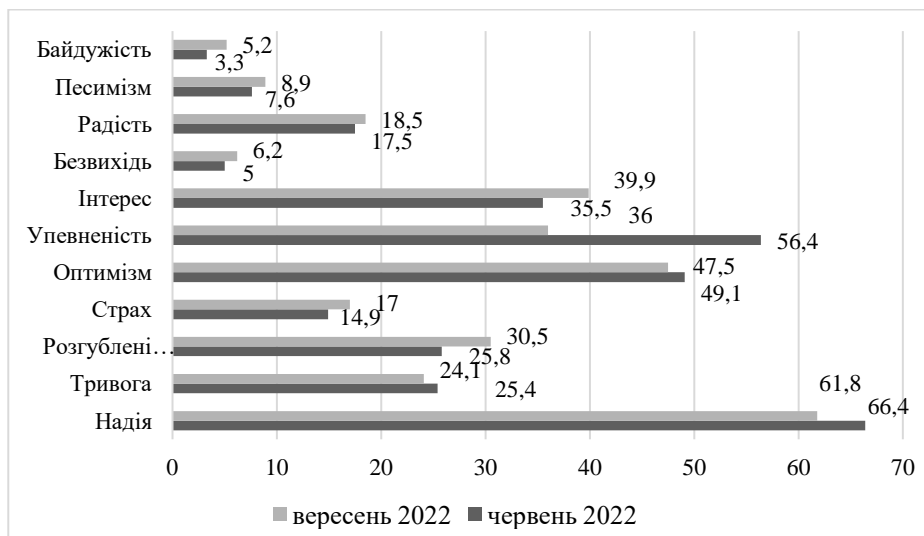
Бажання наблизити перемогу нашої держави у війні проти росії відображається в активній волонтерській діяльності українців. З перших днів вторгнення російських загарбників в Україну 74,9% студентів були залучені до різних видів волонтерської діяльності: плетіння маскувальних сіток для ЗСУ, збір коштів, продуктів, медикаментів та підготовки кімнат у студентських гуртожитках до прийому тимчасово переміщених осіб тощо. Більше ніж за півроку війни бажання допомагати нашій армії й надалі залишається пріоритетним у переважної більшості студентської молоді (див. Рисунок 4).

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

Рисунок 4. Динаміка відповідей респондентів на запитання «Чи залучені Ви до волонтерської допомоги армії/ТРО, тимчасово переміщеним особам?» (% до опитаних)

Ще один блок запитань нашого опитування стосувався вивчення настроїв і почуттів студентів університету щодо своєї власної долі та долі України після закінчення війни. Відповіді на відповідні питання включали як позитивні, так і негативні відчуття та емоції (див. Рисунок 5, 6).

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

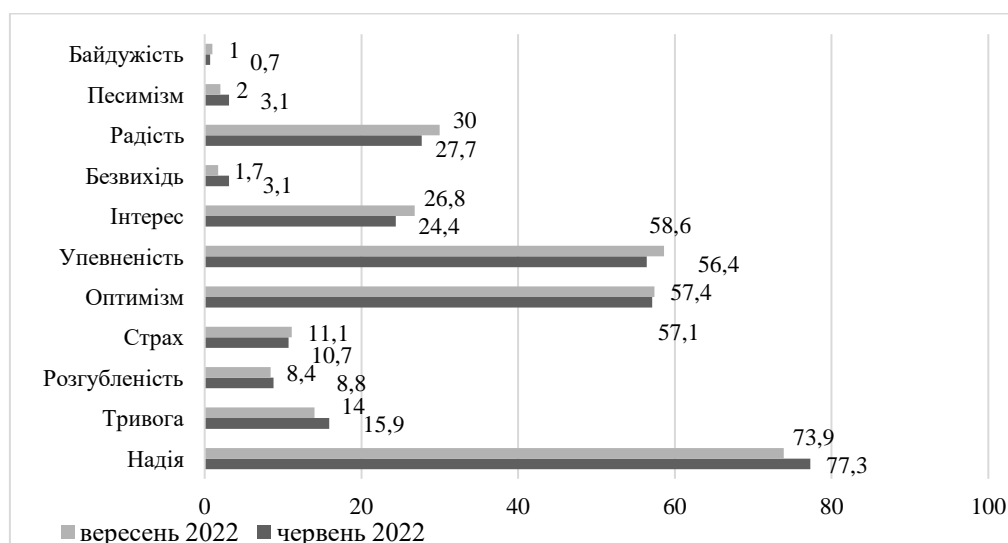
Рисунок 5. Динаміка відповідей респондентів на запитання «Які почуття виникають у Вас, коли Ви думаєте про своє майбутнє?» (% до опитаних)

Аналіз відповідей студентської молоді щодо своєї майбутньої долі засвідчив, що на сьомому місяці війни відбулося зростання негативних думок й емоцій та певне зниження позитивних. Найбільше занепокоєння викликає те, що різко знизилась упевненість у власному майбутньому. Якщо у червні більше половини опитаних були впевнені у своєму майбутньому, то у вересні цей показник становив трохи більше третини респондентів.

Можна припустити, що це зумовлено ситуацією невизначеності, яка наразі все більше актуалізується досить тривалим воєнним станом. Опитані студенти не впевнені, чи зможуть вони продовжити своє навчання, а навіть якщо так, то чи буде у них змога після закінчення навчання в умовах зневіченою війною економіки працевлаштуватися на Батьківщині; реалізувати свої професійні інтенції та життєві шляхи в цілому.

З огляду на це, Українська держава вже зараз, в умовах воєнного стану, має розробити таку молодіжну політику, яка б всіляко сприяла молодіжній зайнятості, в тому числі у сферах, які потребують фахівців з вищою освітою.

Щодо майбутнього України, то тут має місце обернена картина (див. Рисунок 6).

Джерело: Укладено авторками на основі даних здійсненого дослідження

Рисунок 6. Динаміка відповідей респондентів на запитання «Які почуття виникають у Вас, коли думаєте про майбутнє України?», (% до опитаних)

Отримані нами дані демонструють незначне, але зростання у студентської молоді оптимізму, радості, інтересу та впевненості у майбутньому України та одночасне зменшення тривоги, песимізму, безвиході та розгубленості. Очевидним є те, що, не дивлячись на психологічну втому, молодь з надією та позитивом дивиться у майбутнє своєї рідної країни. На нашу думку, причиною цього є очевидні зміни, які відбулися в Україні за роки її незалежності й особливо за рік повномасштабного вторгнення. Згідно з загальнонаціональними опитуваннями, проведеними фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, українці, особливо молодь, вважають, що в Україні сформувалися громадянське суспільство й українська політична нація, утвердилися демократичні свободи та зросла обороноздатність країни [19, 20].

Висновки. Російсько-українська війна триває вже вісім місяців. Російські загарбники обстрілюють та бомбардують міста та села України, вбиваючи мирне населення. Особливість цієї війни полягає у тому, що вона відбувається в епоху інформатизації та цифровізації усіх сфер життєдіяльності суспільства. Інформацію про події на фронті, коментарі політологів, соціологів, військових експертів та інших фахівців заповнили інформаційний простір. Як і переважна більшість українців, студентська молодь регулярно споживає цю інформацію, використовуючи українські інформаційні ресурси. Інформація про хід воєнних дій, втрата рідних та близьких людей, виття сирен, перервані заняття, відсутність світла та тепла – все це негативно впливає на психоемоційний стан українців. За даними нашого дослідження, психоемоційний стан молоді поступово погіршується. Простежується певний перехід від негативних емоцій на початку війни до домінування тривоги, страху та невпевненості на сьогодні, що свідчить про поступове емоційне виснаження українців. Однак надія вітчизняного студентства у перемогу України у війні тільки зростає, як і її довіра до Збройних сил України. Бажання перемогти і жити в успішній країні – це природне бажання української молоді. Вкладаючи свій час, талант і ресурси на допомогу ЗСУ, вони інвестують у майбутнє, яке хочуть бачити. Залучення молоді до благодійності свідчить про позитивну тенденцію розвитку нашого суспільства. Адже кожен громадянин відчуває свою відповідальність за зміни в країні, за своє майбутнє і майбутнє України, зберігаючи надію й оптимізм.

Війна в Україні триває й емоційне виснаження українців поглиблюється, відтак, вивчення даної проблеми не втрачає своєї актуальності. З метою підтримки ментального здоров'я молоді необхідно продовжувати подібні соціологічні дослідження, зокрема акцентуючи увагу на гендерних відмінностях психоемоційного стану студентської молоді в умовах війни, відмінностях, пов'язаних з обраним фахом, а також з матеріальним станом родин студентів.

Список літератури:

1. Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід – опитування у західних та центральних регіонах. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центр політичної соціології за підтримки John Fell Oxford University Press Research Fund. 7-15 травня 2022 р. URL: <https://cutt.ly/TMpAQ3C>. (дата звернення: 04.07.2022).
2. Як війна впливає на думку українців про друзів, ворогів та стратегічні цілі держави. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центр політичної соціології за підтримки John Fell Oxford University Press Research Fund. 7-15 травня 2022 р. URL: <https://cutt.ly/hLwIFXu> (дата звернення: 04.07.2022).
3. Вісімнадцяте загальнонаціональне опитування: Психологічні маркери війни (8-9 жовтня 2022). Соціологічна група «Рейтинг». URL: <https://cutt.ly/BMpSbe4> (дата звернення: 02.11.2022).
4. Обстріли росією українських міст: продовження збройної боротьби чи перехід до переговорів. Київський міжнародний інститут соціології. Пресреліз. 24 жовтня 2022 р. URL: <https://cutt.ly/qMpDwKh>. (дата звернення: 01.11.2022).
5. Відчуття особистої належності до національного опору ворогові // Київський міжнародний інститут соціології. Пресреліз. 9 листопада 2022 р. URL: <https://cutt.ly/RMpSAvu> (дата звернення: 11.11.2022).
6. Лапан Т. Д., Химович О. С., Черниш Н. Й. Російсько-українська війна: теорія та практика соціологічного осмислення. Український соціум, 2022. 3(82). С. 28-51 DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.028>
7. Burlay T. V., Dmytruk D. A., Kostyrsia V. I., Levin R. Ya. The social quality policy: theory and international approaches in the context of the Ukraine's post-war reconstruction task. Ukr. socium, 2022. 3(82). P. 9-27 DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.009>
8. Костенко Н. Всередині та поза межами ідентичності в культурному досвіді пандемії та війни. Соціологія: теорія, методи, маркетинг 2022. № 2. С. 5-21 DOI <https://doi.org/10.15407/sociology2022.02.005>
9. Жданова І. В., Бондаренко Л. О., Величко А. В. Психологічні аспекти інформаційного впливу під час воєнних дій в Україні. Габітус, 2022. Вип. 41. С. 222-226. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208>
10. Зелена О. Я. Мірчук І. Л. Вплив війни на громадянську позицію та геополітичні настрої студентської молоді в Україні. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії, 2022. Вип. 43. С. 264-274.
11. Iesue L., Lozovska O., Timmer A., Jawaid A. Who is suffering gender-based violence in Ukraine? A snapshot of domestic violence during war and a global pandemic. Ukr. socium, 2022, 3(82). P. 52-63. DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.052>
12. Shalev A Y., Freedman S., Peri T., Brandes D., Sahar T., Orr S P., Pitman R K. Prospective study of posttraumatic stress disorder and depression following trauma. Am J Psychiatry 1998 May; 155(5). P. 630-637. URL: <https://cutt.ly/VNDhYcR>. (дата звернення: 02.11.2022).
13. Baum A., O'Keefe M. K., Davidson L. M. Acute stressors and chronic response: The case of traumatic stress. Journal of Applied Social Psychology, 1990. 20 (20, Pt 2). P. 1643-1654. URL: <https://cutt.ly/ONDhXvk>. (дата звернення: 02.11.2022).
14. Bruner, V., & Woll, P. The Battle Within: Understanding the Physiology of War-Zone Stress Exposure. Social Work in Health Care. 2011. 50 (1), 19-33.

15. Schaefer, J. A., & Moos, R. H. Life crises and personal growth. Personal coping: Theory, research, and application. 1992. pp. 149-170.
16. Robert H., Pietrzak I, Charles A. Morgan, Steven M., Southwick J. Sleep quality in treatment-seeking veterans of Operations Enduring Freedom and Iraqi Freedom: the role of cognitive coping strategies and unit cohesion. *Psychosom Res.* 2010, Nov. 69 (5).
17. Міжнародний день сім'ї: Олена Зеленська розповіла, як війна вплинула на родини. УКРІНФОРМ. 15.05.2022 р. URL: <https://cutt.ly/UNDhtHW> (Дата звернення: 02.11.2022).
18. Шаповалов А. Іноземці на службі кремлівської пропаганди: як влаштована система медіапідтримки війни росії проти України. Українська правда. 29 липня 2022. URL: <https://cutt.ly/WNDhfDE> (дата звернення: 02.11.2022).
19. 30 років незалежності: які здобутки і проблеми зростання бачать українці й на що сподіваються у майбутньому. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. 29 липня - 4 серпня 2021 р. URL: <http://surl.li/gxmlc> (дата звернення: 09.11.2022).
20. День Незалежності України: що об'єднує українців і як ми бачимо перемогу на шостому місяці війни. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва за грантової підтримки Університету Бремена та Міжнародного фонду «Відродження». 5-12 серпня 2022 р. URL: <http://surl.li/gxmlf> (дата звернення: 09.11.2022).

Отримано 05.10.2022

Прийнято до друку 20.11.2022

PSYCHOEMOTIONAL STATE AND SOCIAL ACTIVITY OF STUDENT YOUTH IN THE CONDITIONS OF WAR: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS

Mirchuk Iryna – PhD in Philosophy, Associate Professor, Professor V. G. Skotny Department of Philosophy, Sociology, and Political Science, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivan Franko Str., 24, Drohobych, 82100, Ukraine, e-mail: iruna0405@gmail.com, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-9761-9210>

Zelena Oksana – PhD in Political Sciences, Associate Professor of the Department of Philosophy, Sociology and Political Science named after Professor Valery Skotny, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivan Franko Str., 24, Drohobych, 82100, Ukraine, e-mail: zelena.okcana@gmail.com, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-2148-6439>

This article presents the results of two waves of the sociological research "Students and War" conducted at Drohobych State Pedagogical University of Ivan Franko on June 20-27, 2022 and September 12-21, 2022. Based on the obtained data, the dynamics of psycho-emotional states of student youth were studied, a comparison of attitudes regarding the prospects of their future and the future of Ukraine after the victory in the war was made, the issue of social activity of student youth in war conditions was studied, in particular, their involvement in volunteer activities. It is shown that military topics have not lost their relevance in the youth environment even after seven months of the full-scale Russian-Ukrainian war. The predominant use of Ukrainian information resources by students has been demonstrated. It is emphasized that the war significantly affects the psycho-emotional state of youth. The level of accumulation of negative emotions related to the war, and at the same time the growth of optimistic moods of student youth, their confidence in the victory of Ukraine, and the reduction of anxiety, pessimism, hopelessness and confusion were determined. The increasing number of those, who was directly affected by the war in seven months of the war has been confirmed. Despite the duration of the war, it is emphasized that the level of faith of our students in victory only increased. It was found that for more than six months of the war, the level of social activity of young Ukrainians increased significantly primarily due to their involvement in volunteer initiatives. It is shown that with the duration of the war, the attitude of student youth towards the prospects of their own future has somewhat increased in doubt and confusion. Instead, the results of the study showed a noticeable increase in the sense of hope and optimistic feeling of the future of the Ukrainian state among the students.

Keywords: war, student youth, psycho-emotional state, social activity volunteering.

References:

1. Self-feeling of Ukrainians during the war: emotions, expectations, personal experience – surveys in the western and central regions. Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation and the Center for Political Sociology with the support of the John Fell Oxford University Press Research Fund. May 7 – 15, 2022. URL: <https://cutt.ly/TMpAQ3C> (access date: 04.07.2022) [in Ukrainian]
2. How the war affects the opinion of Ukrainians about friends, enemies and strategic goals of the state. Democratic Initiatives Foundation named after Ilko Kucheriv and the Center for Political Sociology with the support of John Fell Oxford University Press Research Fund. May 7–15, 2022. URL: <https://cutt.ly/hLwlFXu> (access date: 04.07.2022) [in Ukrainian]
3. Eighteenth nationwide survey: Psychological markers of war (October 8–9, 2022). Sociological group «Rating». URL: <https://cutt.ly/BMpSbe4> (access date: 02.11.2022) [in Ukrainian]
4. Russian shelling of Ukrainian cities: continuation of the armed struggle or transition to negotiations. Kyiv International Institute of Sociology. Press release October 24, 2022. URL: <https://cutt.ly/qMpDwKh> (access date: 11.11.2022) [in Ukrainian]
5. Feeling of personal belonging to the national resistance to the enemy. Kyiv International Institute of Sociology. Press release November 9. 2022. URL: <https://cutt.ly/RMpSAVy> (access date: 11.11.2022) [in Ukrainian]
6. Lapan, T. D., Khimovich, O. S., Chernysh, N. Y. (2022) 'The Russian-Ukrainian war: theory and practice of sociological understanding' *Ukrainian society.* 3(82). 28-51 [in Ukrainian] DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.028>
7. Burlay, T. V., Dmytruk, D. A., Kostrytsia, V. I., Levin, R. Ya. (2022) 'The social quality policy: theory and international approaches in the context of the Ukraine's post-war reconstruction task' *Ukrainian society.* 3(82). 9-27. DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.009>

8. Kostenko, N. (2022) 'Inside and outside identity in the cultural experience of the pandemic and war' *Sociology: theory, methods, marketing*. 2. 5-21 DOI <https://doi.org/10.15407/sociology2022.02.005> [in Ukrainian].
9. Zhdanova, I. V., Bondarenko, L. O., Velichko, A. V. (2022) 'Psychological aspects of information influence during military operations in Ukraine' *Habitus*. Issue 41. 222-226 DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208> [in Ukrainian]
10. Zelena, O. Ya. Mirchuk, I. L. (2022) The impact of war on the civic position and geopolitical attitudes of student youth in Ukraine. *Visnyk of Lviv University. Philosopher-political scientist series. studio*. Issue 43. 264-274 [in Ukrainian].
11. Iesue, L., Lozovska, O., Timmer, A., Jawaid, A. (2022) 'Who is suffering gender-based violence in Ukraine? A snapshot of domestic violence during war and a global pandemic' *Ukrainian society*. 3(82). 52-63 DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.052>
12. Shalev, A Y., Freedman, S., Peri, T., Brandes, D., Sahar, T., Orr, S P., Pitman, R K. (1998) Prospective study of posttraumatic stress disorder and depression following trauma. *Am J Psychiatry*. May; 155(5). 630-637. URL: <https://cutt.ly/VNDhYcR> (access date: 02.11.2022).
13. Baum, A., O'Keeffe, M. K., Davidson, L. M. (1990) Acute stressors and chronic response: The case of traumatic stress. *Journal of Applied Social Psychology*. 20 (20, Pt 2). 1643-1654. URL: <https://cutt.ly/ONDhXvk> (access date: 02.11.2022).
14. Bruner, V., & Woll, P. (2011) The Battle Within: Understanding the Physiology of War-Zone Stress Exposure. *Social Work in Health Care*. 50 (1). 19-33.
15. Schaefer, J. A., & Moos, R. H. (1992) Life crises and personal growth. *Personal coping: Theory, research, and application*. 1992. 149-170.
16. Robert, H., Pietrzak, I, Charles, A. Morgan, Steven, M., Southwick, J. (2010) Sleep quality in treatment-seeking veterans of Operations Enduring Freedom and Iraqi Freedom: the role of cognitive coping strategies and unit cohesion. *Psychosom Res*. Nov. 69 (5).
17. International Family Day: Olena Zelenska told how the war affected families. UKRINFORM. 05/15/2022 URL: <https://cutt.ly/UNDhtHW> (access date: 02.11.2022).
18. Shapovalov, A. (2022) Foreigners at the service of Kremlin propaganda: how the system of media support for Russia's war against Ukraine is organized. *Ukrainian truth*. July 29. URL: <https://cutt.ly/WNDhfDE> (access date: 02.11.2022) [in Ukrainian]
19. 30 years of independence: what achievements and problems of growth do Ukrainians see and what do they hope for in the future. Foundation "Democratic Initiatives" named after Ilko Kucheriv. July 29 – August 4, 2021. URL: <http://surl.li/gxmlc> (access date: 05.11.2022) [in Ukrainian]
20. Independence Day of Ukraine: what unites Ukrainians and how we see victory in the sixth month of the war. Ilko Kucheriv Foundation "Democratic Initiatives" with the grant support of the University of Bremen and the International Foundation "Renaissance". August 5-12, 2022. URL: <http://surl.li/gxmlf> (access date: 05.11.2022) [in Ukrainian]

Received 05.10.2022

Accepted 20.11.2022